

MEMORANDUM

AAN: MIRTE SMETS & KELLY SCHAMPHELAERE - FVF

CC: BENOIT SPITAELS - IMPACT ADVOCATEN

VAN: STEIN DE MAEIJER & LOULOU GEBBERS - TIBERGHIE ADVOCATEN

DATUM: 15 NOVEMBER 2019

O. REF.: 1005933 - FVF

BETREFT: BTW-BEHANDELING VERGOEDING RELATIE-AANBRENGER

1. ACHTERGROND

Op grond van de aan ons bezorgde modelovereenkomst “klantenaanbrenger betreffende verzekeringsdistributie” (hierna “de overeenkomst”), begrijpen wij het volgende:

- ▶ De overeenkomst wordt gesloten tussen enerzijds de “tussenpersoon”, handelend in de hoedanigheid van verzekeringsmakelaar, en anderzijds de “klantenaanbrenger”. Wij gaan ervan uit dat laatstgenoemde niet de hoedanigheid van verzekeringsmakelaar/tussenpersoon bezit ingevolge een inschrijving bij de FSMA.
- ▶ De overeenkomst bepaalt dat de klantenaanbrenger zijn klanten die een verzekeringsovereenkomst wensen te sluiten, zal doorverwijzen naar de tussenpersoon. De werkzaamheden van de klantenaanbrenger beperken zich aldus tot het occasioneel doorverwijzen of aanbrengen van potentiële klanten aan de tussenpersoon. De klantenaanbrenger zal geenszins werkzaamheden inzake verzekeringsdistributie verrichten als bedoeld in de wetgeving ter zake (cf. art. 1 van de overeenkomst).
- ▶ Enkel de tussenpersoon en de verzekeringsonderneming zullen gemachtigd zijn om premies te innen bij de klanten die door de klantenaanbrenger worden aangebracht (cf. art. 1 van de overeenkomst).
- ▶ De beoordeling van de potentiële klanten en de opvolging ervan zal uitsluitend toekomen aan de tussenpersoon (cf. art. 2 van de overeenkomst).

→ Tour & Taxis / Havenlaan 86C B419 Avenue du Port / BE1000 Brussels / t +32 2 773 40 00
→ Grotesteenweg 214 B4 / BE2600 Antwerpen / t +32 3 443 20 00
→ Esplanade Oscar Van de Voorde 1 / BE9000 Gent / t +32 9 265 95 51
→ Koningin Astridlaan 35 / 3500 Hasselt / t +32 11 57 00 13
RPR/RPM Brussels / VAT BE 0417 899 754 - KBC IBAN BE82 4289 1188 1168 / BIC CODE: KREDBEBB

www.tiberghien.com / info@tiberghien.com

T/A international AMSTERDAM - ANTWERP - BRUSSELS - EINDHOVEN - GHENT - HASSELT - LUXEMBOURG - ZURICH

- ▶ Het eigendoms- en portefeuillerecht van de onderschreven verzekeringsovereenkomsten zal uitsluitend toebehoren aan de tussenpersoon (cf. art. 5 van de overeenkomst).
- ▶ De klantenaanbrenger zal een eenmalige vergoeding ontvangen per aangebrachte klant, ongeacht de omvang en het aantal verzekeringsovereenkomsten dat wordt afgesloten alsook de duurtijd van de relatie tussen de klant en de tussenpersoon (cf. art. 3 van de overeenkomst). De aanbreningsvergoeding wordt in één keer of gespreid over meerdere maanden, kwartalen of jaren uitbetaald.
- ▶ Wij gaan ervan uit dat geen andere diensten bestaande uit louter materiële taken worden verricht door de klantenaanbrenger.

2. BTW-ANALYSE

Hierna onderzoeken wij in welke mate de voormelde vergoedingen die worden toegekend aan de klantenaanbrenger kunnen genieten van de btw-vrijstelling voor diensten inzake verzekering en herverzekering (art. 44, § 3, 4° W.Btw).

2.1. ALGEMENE PRINCIPES

De handelingen van verzekering en herverzekering, met inbegrip van de daarmee samenhangende diensten verricht door makelaars en lasthebbers, met uitzondering van de diensten als schade-expert, zijn vrijgesteld van btw op grond van artikel 44, §3, 4° W.Btw. Deze vrijstellingsbepaling is de omzetting van de vrijstelling, zoals voorzien in artikel 135, 1, a) van Europese richtlijn 2006/112/EG.

Het toepassingsgebied van deze bepaling werd reeds omstandig verduidelijkt in de Europese rechtspraak en de commentaren van de Belgische btw-administratie:

- ▶ Vooreerst merken wij op dat voor het begrip **makelaar en lasthebber** als bedoeld in de voormelde bepaling niet gekeken wordt naar de formele hoedanigheid van de belastingplichtige, maar naar de inhoud van de betrokken activiteit. Opdat men kwalificeert als een makelaar of lasthebber, moeten volgende twee voorwaarden zijn voldaan¹:
 - 1^e voorwaarde: de dienstverrichter moet in betrekking staan met de verzekeraar en met de verzekerde. Noteer dat hieraan ook is voldaan indien de makelaar of agent slechts “indirecte betrekkingen” onderhoudt

¹ Circulaire 2017/C/36 betreffende de handelingen van verzekering en herverzekering, 12 juni 2017; Btw-commentaar, 1 juli 2018, hoofdstuk 9, afdeling 25.

met de partijen. Dit is met name het geval wanneer een makelaar of lasthebber in onderaanneming bemiddelingsdiensten verricht ten behoeve van een andere belastingplichtige die zelf wel rechtstreekse betrekkingen onderhoudt met een van de partijen²;

- 2^e voorwaarde: de activiteit van de dienstverrichter moet de essentiële aspecten van de functie van verzekeringstussenpersoon dekken, zoals het zoeken van nieuwe cliënten en het in contact brengen van die nieuwe cliënten met de verzekeraar³.
- ▶ De btw-vrijstelling van artikel 44, §3, 4° W.Btw heeft in essentie betrekking op (i) de eigenlijke tussenkomst van de makelaar of lasthebber bij het sluiten van de verzekeringsovereenkomst, maar ook (ii) de handelingen van beheer die de makelaar of lasthebber verricht op voorwaarde dat ze betrekking hebben op de verzekeringscontracten die zijn gesloten of gewijzigd door zijn tussenkomst en dat gedurende de volledige looptijd van deze overeenkomsten.
- ▶ Onder de hiervoor aangehaalde **bemiddelingsdiensten** wordt onder meer verstaan het wijzen van een contractpartij op gelegenheden om een contract te sluiten, het contact leggen voor deze partij met de wederpartij, het onderhandelen in naam en voor rekening van de cliënt over de details van de wederzijdse prestaties. Concreet heeft deze activiteit tot doel **het nodige te doen opdat twee partijen een contract sluiten, zonder dat de bemiddelaar een eigen belang heeft inzake de inhoud van het contract.**
- ▶ **Pure “backoffice” activiteiten** verricht door een entiteit die zelf niet optreedt als verzekeringsagent of –makelaar, vallen in principe niet onder de voormelde btw-vrijstelling⁴. Dit is met name het geval voor volgende handelingen: de acceptatie van verzekeringsaanvragen, de behandeling van polismutaties en commerciële mutaties de afgifte, het beheer en de beëindiging van polissen, de behandeling van claims, de vaststelling en betaling van commissies aan tussenpersonen, de opbouw en het beheer van informatietechnologie, het verstrekken van informatie aan de verzekeringsmaatschappij en aan de tussenpersonen en de rapportage aan de polishouders en aan derden. Het gaat hier in essentie om materiële taken waarbij er geen handelingen worden gesteld waarbij partijen bij elkaar worden gebracht.

² HvJ 20 november 2003, zaak C-8/01, *Taksatorringen*; HvJ 3 april 2008, zaak C-124/07, *JCM Beheer BV*.

³ HvJ 3 maart 2005, zaak C-472/03, *Arthur Andersen & Co.*

⁴ HvJ 3 maart 2005, zaak C-472/03, *Arthur Andersen & Co.*

2.2. TOEPASSING IN CASU

Wanneer we de hiervoor aangehaalde principes toepassen op het voorliggende geval, komen wij tot de volgende vaststellingen:

- ▶ De klantenaanbrenger staat bij het verrichten van zijn activiteiten zowel in betrekking met de potentiële klanten als - zij het onrechtstreeks via de makelaar - met de verzekeraar.
- ▶ Het hoofdvoorwerp van de modelovereenkomst heeft o.i. betrekking op de essentie van verzekeringsbemiddelingsdiensten, met name het in contact brengen van nieuwe potentiële klanten met de verzekeringstussenpersoon en dus onrechtstreeks ook met de verzekeraar, met het oog op het sluiten van (een) verzekeringsovereenkomst(en) tussen beide partijen.
- ▶ Aangezien de vergoeding van de relatie-aanbrenger bepaald wordt ongeacht de omvang, het aantal of de duurtijd van de verzekeringscontracten die de aangebrachte cliënt heeft afgesloten, kan gesteld worden dat de klantenaanbrenger geen persoonlijk belang heeft bij de inhoud van deze overeenkomst(en).

Bijgevolg zijn er o.i. goede argumenten om te verdedigen dat de diensten van de relatie-aanbrenger kwalificeren als bemiddelingsdiensten inzake verzekeringen die vrijgesteld zijn van btw op grond van art. 44, § 3, 4° W.Btw. Het louter feit dat de relatie-aanbrenger niet is ingeschreven bij FSMA of dat de relatie-aanbrenger de verzekeringsmakelaar niet kan verbinden doet hieraan o.i. geen afbreuk⁵.

Ook het gegeven dat de relatie-aanbrenger, naast de bemiddelingsactiviteiten, in hoofdberoep een andere activiteit uitoefent, zou o.i. geen impact mogen hebben op de kwalificatie als vrijgestelde verzekeringsbemiddeling. In dit verband verwijzen wij naar een parlementaire vraag van 2006 inzake de handelingen van zelfstandige boekhouders die bestaan in het zoeken van nieuwe klanten voor een sociaal verzekeringsfonds en waarvoor zij een aanbrengvergoeding ontvangen⁶. De Minister van Financiën heeft hier uitdrukkelijk bevestigd dat de boekhouders voor deze handelingen kunnen worden beschouwd als tussenpersoon bij verzekeringen en bijgevolg genieten van de btw-vrijstelling van artikel 44, § 3, 4° W.Btw. Dit standpunt van de Minister van Financiën heeft o.i. betrekking op een gelijkaardige situatie als in het onderhavige geval aan de orde is.

⁵ HvJ 3 maart 2005, zaak C-472/03, *Arthur Andersen & Co* en HvJ 20 november 2003, zaak C-8/01, *Taksatorringen*.

⁶ Parl. Vr. nr. 3-6214 van mevrouw Nyssens dd. 3 november 2006.

3. CONCLUSIE

Op basis van de hiervoor aangehaalde Europese rechtspraak en administratieve commentaren zijn er o.i. goede argumenten voorhanden om de toepassing van de btw-vrijstelling van artikel 44, §3, 4° W.Btw op de vergoedingen toegekend aan de relatie-aanbrenger te verdedigen.

Praktische opmerkingen:

- ▶ Voor het verrichten van diensten die onder de btw-vrijstelling vallen, is men niet verplicht een factuur uit te reiken. Een debetnota kan hiertoe volstaan. Indien men toch een factuur zou uitreiken, is het aangewezen om de vermelding “*vrijgestelde bemiddelingsdiensten inzake verzekeringen*” op de factuur op te nemen.
- ▶ In de mate de klantenaanbrenger naast de vrijgestelde diensten inzake verzekeringsbemiddeling ook btw-belaste diensten zou verrichten, zal hij voor btw-doeleinden kwalificeren als een gemengde btw-belastingplichtige. Bijgevolg zal hij slechts een gedeeltelijk recht op btw-aftrek kunnen uitoefenen. Indien u dit wenst, kunnen wij u meer informatie bezorgen over hoe een gemengde btw-belastingplichtige zijn recht op btw-aftrek moet uitoefenen.